

RUMANIAN ABSTRACTS RUMÄNISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRACTE

HANNEKE MEULINK-KORF & WIM NOORLANDER (pag. 157)

Resurse sigure într-o lume sfărâmată: Dimensiunea economico-socială și etica relațională din perspectiva lui Boszormenyi-Nagy: În acest studiu, îmbinând literatura de specialitate din domeniul științelor economice respectiv al științelor sociale, prezentăm câteva experiențe practice și aplicații clădite pe baze filozofice, respectiv teologice. Facem observații referitoare la recenta criză economico-financiară, la economia de „piață liberă” și la consecințele lor în sfera privată. În calitate de terapeuți, trebuie să examinăm care este în prezent corelația dintre datele socio-economice, respectiv rapoartele cu dimensiuni (inter)personale. Acum, când nedreptatea și nesiguranța socială sunt mascate prin ideologia autonomiei și a egalității, care este situația condițiilor responsabilității relaționale? În astfel de condiții, ca o „euristică a spaimei”, căutăm perspectiva reală a speranței. Puterea eticii relaționale poate părea o iluzie dacă considerăm că, asumarea responsabilității depinde de quantumul libertății cu care suntem înzestrați prin natură și cultură. Deși această ipoteză pare a fi cunoscută, totuși etica relațională este acel strat motivațional, care poate da speranță în restabilirea dreptății umane lezate. Citind scrierea lui Levinas, vom putea înțelege mai bine, cum sunt posibile toate acestea. Atracția față de o altă persoană îmi dă o motivație. „Porunca ei fără forță” mă face liber. Modul de abordare contextuală al lui Boszormenyi-Nagy oferă oportunități valoroase în vederea modelării unei preocupări de responsabilitate relațională.

Cuvinte cheie: criză economică, etică relațională, resurse sigure și de încredere, terapie contextuală, reciprocitate

ROBERT BIEL (pag. 184)

Îngrijirea spirituală în Polonia înainte și după schimbarea regimului politic: Îngrijirea spirituală este o expresie veche de bază în teologia pastorală, fiind acceptată în cercuri largi. Pe lângă caritate și revelație este o chestiune esențială în cadrul bisericii. Importanța îngrijirii spirituale a devenit tot mai necesară în perioada aspirării totalitare a bisericii. Așa s-a întâmplat în Polonia și în urma celui de al II-lea Război Mondial. Autoritățile comuniste au avut un comportament ostil față de biserică. Preluarea puterii de către comuniști a avut un impact puternic atât asupra bisericii cât și asupra îngrijirii spirituale. În urma acestui fapt, în Polonia comunistă biserica a fost nevoită să-și restrângă aria de activitate, astfel încât îngrijirea spirituală a avut loc doar în sacristiile bisericilor. Această „biserică sacristială”, fiind singura formă – suficientă pentru necesitățile spirituale elementare – acceptată de regimul comunist, în multe locuri a condus la minimalizarea sensului de îngrijire spirituală. În umbra comunismului, activitatea de îngrijire spirituală, mai ales în rândul soldaților și a deținuților, a trebuit să înfrunte multe greutăți. Acest lucru a impus ca biserica să însușească în regimul totalitar noi forme în munca pastorală. Libertatea redobândită a adus bisericii noi provocări, care nu sunt ușor de învins. Era contemporană obligă biserica la schimbarea paradigmatelor, la trecerea de la „*ecclesia militans*” a comunismului la „*ecclesia serviens*” a societății libere. Ar trebui să-și reconsidere misiunea, realizând un fel de „*aggiornamento*”.

Noua situație îndeamnă biserica la reorganizarea pastorației bisericești. Această transformare și pastorația în societățile postcomuniste pot fi denumite în mod nimerit „urmărirea postsocialistă a lui Isus”. Biserica catolică din Polonia, în urma schimbării regimului politic, necesită deci un proces de reînnoire a bisericii, ceea ce Papa Ioan Paul al II-lea l-a numit noua evanghelizare. Astfel, în privința noii orânduiri sociale, biserica se înfruntă cu formarea unui nou stil de „muncă pastorală”. Ca această muncă pastorală să nu devină o colecție a fărâmiturilor, unde se formează doar o mulțime de concepții individuale ale îngrijirii spirituale, trebuie să fie în strânsă corelație cu teologia. Prin acest fapt, întoarcerea pastorației spre științele socio-umane moderne, precum și dialogul critic cu aceștia, a devenit un caracteristic important al responsabilității bisericii în cadrul îngrijirii spirituale. Chiar în teologia pastorală poloneză este mult de recuperat în acest domeniu. Statul ateist a împiedicat orice încercare a bisericii, care prezenta modalități de formare a laicilor în domeniul teologiei. În Polonia comunistă biserica avea doar o singură facultate de teologie catolică (KUL), aceasta fiind singura facultate catolică în tot blocul estic. Între timp peisajul teologic s-a schimbat. După schimbarea regimului politic, biserica a știut profita de oportunitățile favorabile date și a reușit să acorde modalități de formare pe plan teologic și pentru laici. A reușit să preia o universitate din Varșovia (UKSW) și să înființeze numeroase facultăți de teologie recunoscute de stat. Punctul slab al teologiei poloneze actuale constituie în mod sigur personalul științific, care în proporție de 90% este alcătuit din clerici care activează și în domeniul îngrijirii spirituale. Profesorii pot acoperi necesitățile și munca în facultățile și instituțiile existente, însă de multe ori predau la mai multe instituții în același timp. În prezent și în Polonia există posibilitatea colaborării interdisciplinare în cadrul teologiei, astfel oferă studenților și specializări noi, cum ar fi: etica, jurnalistica, comunicarea socială sau asistența socială. Estimativ, la universitățile teologice din Polonia, învață 16.000 de studenți, dintre care sunt deopotrivă și laici și viitori clerici. Acest fapt pare a fi foarte important din punctul de vedere al viitorului bisericii din Polonia.

Cuvinte cheie: Polonia, îngrijire spirituală, comunism, istorie, retrospectivă, schimbare, teologie, universități

DINA GUGLIELMI, CHIARA PANARI & SILVIA SIMBULA (pag. 204)

Factorii determinanți ai bunăstării profesorilor: Rolul intermediar al oboselei psihice: În ultimii ani numeroase studii s-au ocupat de factorii și urmările determinante ale stresului în cazul profesorilor. Una dintre cele mai noi modele teoretice ale stresului este modelul cerințelor și resurselor la locul de muncă (JD-R, Job Demands-Resources). Studiul de față abordează doar un singur proces – și anume procesul de energie –, presupunând că cerințele exigente la locurile de muncă epuizează toate resursele fizice și psihice ale angajaților, deteriorând sănătatea acestora. Studiul cercetează îndeaproape rolul intermediar al oboselei psihice a profesorilor între cele trei cerințe ale locului de muncă (volumul de muncă, inegalitatea, respectiv conflictul dintre familie și loc de muncă) și cele trei urmări ale stresului (simptomele psihice și fizice, precum satisfacțiile la locul de muncă). Varianta italiană a chestionarului autoevaluativ realizat de PWSQ (Questionnaire for Psychosocial Work Environment and Stress) a fost completată de 697 de profesori aleatoriu aleși, reprezentanți ai 17 instituții de învățământ. Rezultatele arată că, oboseala fizică are un rol intermediar între conflictele dintre familie și locul de muncă și cele trei urmări studiate, adică simptome fizice și psihice, respectiv satisfacții la locul de muncă. Prin acest studiu s-a ajuns la o concluzie importantă referitoare la strategia de intervenție, deoarece oboseala psihică este o stare încordată, care apare înaintea oricărei forme intensive a bolilor cauzate de stres. Recunoașterea timpurie a acestei stări ajută la prevenirea problemelor cauzate de urmările stresului.

Cuvinte cheie: profesori, stres, oboseală psihică, modelul cerințelor locurilor de muncă și resurselor, sănătate

CĂTĂLINA TUDOSE & FLORIN TUDOSE (pag. 221)

Istoria psihoterapiei din România în timpul dictaturii socialiste a lui Nicolae Ceaușescu: Lucrarea încearcă să facă o prezentare a dezvoltării psihoterapiei în România, în perioada dictaturii socialiste a lui Nicolae Ceaușescu (1965–1989). Pentru înțelegerea însă a particularităților evoluției psihoterapiei în ultimele decenii ale secolului trecut este necesar studiul deteriorării profunde a calității relațiilor interpersonale din România și analiza cauzelor care au condus la aceasta. România este singura țară din Est în fruntea căreia s-au succedat, consecutiv, timp de 45 de ani, doi staliniști, ambii cu o formare politică identică, care s-au remarcat printr-o activitate ideologică intensă, constantă, au devenit conducători temuți și de necontestat ai partidului și ai țării, instituind dictaturi: național-comunistă Gheorghe Gherghiu-Dej și personală a lui Nicolae Ceaușescu. În aceste condiții, începând din 1945, activitatea Societății Române de Psihopatologie și Psihoterapie recent înființată se perturbă, apărând schisme între membrii săi, se desființează Academia Română, iar cea nou înființată, Academia Populară Română va combate pe rând freudismul, psihosomatica, behaviorismul. Urmează o perioadă în care fără să fie interzisă formal, psihoterapia este incompatibilă cu marxismul primitiv al epocii. Lucrarea prezintă eforturile specialiștilor în perioada de după anii 60, când apar progresiv lucrări care descriu diverse tipuri de psihoterapii familiarizând profesioniștii cu ideile fundamentale, se remarcă psihiatri și psihologi cu inițiative în domeniu; de asemenea manualele de psihiatrie publicate în ultimele decenii ale dictaturii vor descrie metodele de psihoterapie, acordând însă foarte puțină atenție psihanalizei, terapiilor cognitive, terapiilor de grup, terapiilor familiale. Fără să reprime fățiș practicarea psihoterapiei, responsabilii oficiali ai sistemului de sănătate nu îi încurajau deloc pe cei care aveau astfel de inițiative, iar forurile academice erau cu mici excepții ostile diferitelor forme de psihoterapie cu un accent special pe cele de inspirație psihanalitică pentru care aveau cultivate vechi reflexe de respingere. Această stare de lucruri explică amploarea și vigoarea cu care, după 1989, numeroase grupuri se organizează, se inițiază și practică diferite tipuri de psihoterapii, desăvârșind modalitățile oficiale de formare structurată.

Cuvinte cheie: psihoterapie, România, comunism, socialism de stat, dictatură, istorie, retrospectivă, profesie de ajutorare, Ceaușescu, psihanaliză